

Fremmedsprog i gymnasiet: Innovation, didaktik og digitale medier

Vejledningsgrundlag Eva Riber 2 konkrete lektioner

Hvad skal du implementere i din undervisning?

Multimodalitet med særligt fokus på mundtlighed

Hvilket IKT-redskab: vocaroo + Jing

De konkrete lektioner:

Eleverne skal arbejde med filmen *Almanya*. Men inden vi ser selve filmen, skal eleverne lave en række før-opgaver (Einstiegsübungen). Det er forskellige typer af opgaver, som fungerer som en form for appetitvækker eller opvarmning. Eleverne laver bla. podcast, hvor de beskriver et selvvalgt billede, som de forbinder med "Heimat". Men den 1. opgave, som jeg konkret vil fortælle om, er en anden billedopgave. Jeg har valgt en række billeder, scener, fra filmen. Billederne deles mellem eleverne (1-2 pr. billede). De skal mundtligt beskrive deres billede og indtale denne beskrivelse vha. vocaroo. Inden eleverne slippes løs, gennemgår vi relevante "Redewendungen" og ordstilling i ledsætninger (stilladsering). Efterfølgende genererer de en QR-Code, som de sender til mig (når man har optaget en lydfil med vocaroo, er QR-Code en af de muligheder, man efterfølgende tilbydes af programmet). I det efterfølgende eftermiddagsmodul sendes eleverne på skattejagt med deres mobiltelefoner. De får udleveret ark med alle billeder og skal så koble lydfiler med billede. Desuden skal de også koble billede med QR Code med tekst. Tekst, der forholder sig til billederne i et mere historisk perspektiv (gæstearbejdere i Tyskland). Disse tekster har jeg forberedt og lavet QR-Codes til.

Før-opgave 2: Eleverne præsenteres igen for billeder fra filmen. De skal så vælge mindst 5 ud, og ud fra billederne lave deres egen historie. Denne historie laver de med Jing om til en video med speak, som de sender til mig.

Begge opgaver har både en indlæringsmæssig og pædagogisk funktion. Jeg tænker også, at en skattejagt i 4. modul kan være det, der holder dem i bevægelse, og giver ilt til hjernen.

Hvilke læringsfærdigheder understøttes: lytte, tale, læse (medierne skal supplere hinanden)

Hvilke pædagogiske fordele opnås ved at kombinere de forskellige medier, som jeg ellers ikke ville have opnået? Eleverne kommer rundt om det samme emne på mange forskellige måder, og flere af deres sanser skal i brug. Og fordi eleverne opfordres til at gætte og opstille hypoteser i opgave 1 er det min forventning, at de vil opdage et behov for at kunne nogle ord - øge deres ordforråd. Samt at den sproglige viden og kulturelle/historiske viden, som de har i forvejen, aktiveres. Samme forventning har jeg i øvrigt til før-opgave 2.

Når der så på skattejagten i efterfølgende eftermiddagsmodul kobles et nyt ordforråd (mere abstrakte ord) til de samme billeder, de allerede har arbejdet med i nogle mere konkrete beskrivelser, er det min hypotese, at de lettere vil kunne forstå ordene og sætte dem ind i en sammenhæng.

Jeg får ved de 2 opgaver ikke alene introduceret eleven til et relevant ordforråd, men også til eventuelle ukendte kulturbestemte begreber og fænomener, som kunne udgøre en barriere, når eleverne efterfølgende ser filmen *Almanya* på tysk, uden undertekster.

Før-opgaverne kan motivere dem til at tænke med emnet og samtidig tænke videre, således at de, allerede inden de har set filmen, har nogle forventninger til eller ideer om indholdet.

Er der konkrete faser i undervisningen eller elementer, du er i tvivl om?

Ja, hvor ofte og i hvilket omfang gavner det at arbejde med IKT og multimodalitet? Jeg har arbejdet en del i klassen med IKT inden sprogprojektet, og det var min klare fornemmelse, at alle eleverne var ligeså begejstrede som jeg. Men sådan var det ikke helt, skulle det vise sig. Jeg lavede en spørgeskemaundersøgelse om IKT og den viste, at ca. halvdelen ser mange indlæringsmæssige fordele i IKT (Jing, Vocaroo), men der er også en lille gruppe, som bestemt ikke bryder sig om IKT, og som ikke ser fordelene.

Så hvordan motiverer jeg de elever, som ser negativt på IKT?

Italesætte hensigten med opgaverne

Stilladsering

Den pædagogiske effekt ved, at "produktet" (billedbeskrivelserne) skal bruges af de andre i klassen.

Hvilke forventninger har du om ændringer?

På den lange bane: At elevernes kommunikative kompetencer styrkes. At den enkelte får mere tale tid. At eleverne også selv oplever, at deres mundtlige kompetencer styrkes. At muligheden for differentiering øges. At flere elevtyper bringes ind i undervisningen.

Hvordan vil du kunne se ændringer?

På den lange bane - at eleverne får nemmere og nemmere ved at kommunikere frit (uden talepapir), fordi det bliver almindeligt for dem at producere lyd og video i næsten hver lektion. Og at deres barrierer mod at tale nedbrydes, fordi den tale sjældent foregår foran et helt klasseværelse.

At eleverne bliver bedre lyttere, at de bliver bedre til at identificere udtalefejl og grammatiske fejl, fordi de skal lytte til egne (og kammeraters) produktioner – og måske optage dem igen.

Hvordan bidrager dit projekt til skoleprojektet?

Tønder Gymnasiums fokus ligger på at finde metoder og it-redskaber der stimulerer elevaktivitet og ansvarlighed for egen læring, og det falder godt i tråd med mit projekt.

Hvad kan din triadegruppe støtte dig i?

Samtale og evt. løsningsforslag til de problemer, der måtte opstå.

Efter efter-samtalen

Hvad var fokus i din før-samtale?

At ikke alle elever er lige glade for at arbejde med IKT, og ikke alle ser en indlæringsmæssig fordel ved brugen af IKT.

Var der konkrete praksiselementer, du ændrede på baggrund af før-samtalen?

Ja, jeg brugte mere tid på at forklare, hvad øvelserne gik ud på, hvad formålet var, og hvorfor vi brugte IKT-redskaber.

Samtalen åbnede også mine øjne op for, at det måske ikke var IKT i sig selv, nogle elever reagerede mod i mit spørgeskema, men at der kunne ligge mange årsager bag deres "krydser", som jeg nødvendigvis må forske lidt mere i for at få et retvisende billede. Jeg overvejer at tale med "de negative" enkeltvis, og måske også at lade "de negative" arbejde sammen i en gruppe, hvor jeg er med som støttemedlem. Måske skyldes deres skjulte modvilje, at de ikke føler sig godt nok klædt på til det tekniske ved brug af IKT, måske, at de føler sig mere tryg ved høj grad af lærerstyring.

Hvordan oplevede du, at undervisningen gik?

Selvfølgelig løb vi ind i net-problemer, og nogle af eleverne måtte lave deres billedbeskrivelse hjemme og så sende QR-Code. Det betød, at det ikke blev så meget et partnerarbejde, men snarere en individuel opgave. Klassen har flere gange lavet billedbeskrivelser vha. Jing eller lignende, og derfor var opgavetypen kendt for dem.

Skattejagten et par dage senere var en sjov opgave for eleverne, og det gik som forventet.

Hvordan tog eleverne imod?

Eleverne var meget motiverede – deres konkurrenceiver satte ind – og jeg tror slet ikke de bemærkede, at de faktisk lærte en masse – samtidig med at de fik rørt sig ved at løbe op og ned af trapper.

Kan du få øje på forventede ændringer? Og hvad ser du var afgørende for ændringerne?

De mange før-opgaver fik den ønskede effekt, at eleverne slet ikke oplevede problemer med at forstå filmen, selvom den ikke var tekstet. Det nævnte de selv som meget overraskende.

Ud fra de to lektioner kan jeg selvfølgelig ikke vurdere, om den konkrete brug af multimodalitet (se billeder, producere skrift og tale, lytte til andres produktioner) har styrket elevernes kommunikative kompetencer. Men jeg har arbejdet med multimodalitet i en længere periode, og mener at kunne iagttage en forbedring. Forbedring forstået på den måde, at det er dagligdag for eleverne at skulle bruge alle deres sprogkompetencer, og almindeligt for dem at producere lyd vha. IKT. Og der er ingen tvivl om, at jeg har bedre føling med den enkeltes faglige niveau – og dermed bedre kan tilrettelægge min undervisning.

Hvad var dit fokus i efter-samtalen?

Det tekniske, samt hvordan man vurderer, hvorvidt man har opnået det ønskede resultat.

Hvordan vil du nu beskrive dit projekt i forhold til skoleprojektet og i forhold til en overordnet fremmedsprogs-problematik?

Jeg har også tidligere anvendt IKT redskaber og multimodalitet i min sprogundervisning. Det nye er, at jeg nu er mere bevidst i brugen af det. Modernisering af fremmedsprogene sker ikke bare ved at bruge en masse nye IKT-værktøjer, men ved pædagogisk nytænkning – og ved at italesætte betydningen af sprog.